

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. V. An filius habeat jus ad legitimam, & quid circa eam observandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

vita periculo, vita enim est pretio inestimabilis Lugo. *n.* 43. Cum plerisque contra Sorum, cui *n.* 44. Consentit, si ex successione spurij commune bonum periclitaretur, tunc enim vita privati est postponenda bono communi (si posset impediri Successio) non propter restitutionem hereditatis ob rationem datam, sed ob commune damnum, proinde non ex justitia commutativa, sed legali.

Infero tertio etiam si prodicione Sceleris sui moraliter certificaretur Mater de avertendis damnis, nihilominus deobligatur, quando imminet periculum tantæ infamiae, ut hæc notabiliter præponderet damno temporali Mariti aut prolis legitimæ Lugo. *n.* 45. Molin. *Disput.* 102. *n.* 13. Contra Adrian. Paludan, &c.

112. Dico quinto si mense undecimo sub finem, ac deinceps proles nascatur post ultimam conjugalem copulam, proles habenda est pro illegitima, etsi enim aliquando contingat partus legitimus mense etiam decimo tertio, quia tamen rariùs id accidit, ad fraudes evitandas negat Bartolus relatus *n.* 110. *versu hinc hætenus &c.* in foro Civili prolem pro legitima tenendam, & post illum Mynsingerus *cent.* 6. *observ.* 40. apud Laym. *L.* 5. *tract.* 10. *p.* 3. *c.* 5. *n.* 23. ex Ulpiano apud Mendo in *Append. Cas.* valde notabilium ad Epitomen. *Opin.* verbo

de acquisitione & retentione hereditatis, attamen censeo cum Mendo filium 5. 6. à fortiori 7. mense post nuptias naturæ posse hereditatem adire, retinere, dummodo non constet Matrem ante nuptias, vel in absentia Mariti ante mensem quintum &c. correspondentem licentiosè vixisse. Ratio est, quia plurimi ex primariis Medicis apud Mendo affirmant mense quinto, sexto &c. esse partus vitales, & licet non sit ita frequens, non est, cur non potuerit evenire in hoc casu, nec est, cur contra se judicet filius, cum fundamentum contrarium non constet, neque Matris impudicitia: idque adhuc certius erit, si constet de ejus honesta vita, aut si ante nuptias fuerit in clausura Monialium, vel in domo parentum invigilantium sedulo suo honori.

Hinc re ad forum externum delatâ posse judicium etiam pro prolis jure sententiam ferre in præfatis circumstantijs censeo cum Mendo, dispositio enim Ulpiani de partu Undecimesti, quæ cum sit odiosa Matri, & proli non est extendenda per paritatem ad quintum Mensem, uti nec ad decimum aut initium Mensis Undecimi: consentit citatus Mynsingerus, Gobat *cit.* c. 28. *sectione* 4. *n.* 98 quoad Mensem decimum, & initium Undecimi, secùs quoad quintum.

§. V.

An filius habeat jus ad Legitimam, & quid circa eam observandum.

113. **Q**uæritur primò quid sit Legitima? an pars honorum & hereditatis, eaque iquora? quo jure, &

quibus debita? *n.* ad primum legitima est certa portio legibus definita illius, quod

quod quis ab intestato habiturus esset jure legitimæ successionis, ita Haunold. *tract. c. n. 479.* non igitur est tota substantia ab intestato competens, sed pars per leges constituta, in qua quis ad minimum, ac necessarius est hæres instituendus.

Resp. Ad secundum ex communi contra Hæric. Zoëf. & alios esse partem honorum, non hæreditatis, ubi nomine honorum veniunt. Solum illa, quæ post mortem remanent deducto ære alieno, expensisque funeris, nomine autem hæreditatis intelligitur cumulus omnium relictorum etiam obnoxiorum creditoribus: hæreditatis appellatio inquit *Lex 119. ff. de V. S. Sine dubio continet etiam damnosam hæreditatem.* De bonis ita loquitur *Lex 39. §. 1. ff. eodem bonain. intelliguntur cujusque, quæ deducto ære alieno supersunt.* Atqui legitima ex illis bonis debetur, quæ supersunt deducto ære alieno, funerique expensis per *legem 8. §. 9. ff. de inofficioso testamento* ibi: *quarta autem accipietur deducto ære alieno, & funeris impensa.*

Porro portio in legitimam debita jure antiquo fuit quarta pars ejus ut patet ex proxima citata *Lege 8.* quod liberi erant habituri, si ab intestato successissent: at jure authent. & jure Novellarum *Novella 18. c. 1.* est aucta, ita ut si proles sint pauciores, quam quinque sit triens, seu pars tertia honorum, si verò sint quinque, aut ultra, sit semis, seu pars dimidia honorum (quæ habuissent simul, si ab intestato successissent) inter eas æqualiter dividenda.

Resp. Ad tertium legitimam non esse taxatam à lege naturali, aliàs nulli posset ex dispositione juris civilis dene-

gari, cum tamen negetur secundum jus civile exhereditatis, ac defecto in Principatibus, magnatum fidei Commissis &c. manent bona omnia penes primogenitum sine onere dandi legitimam cæteris liberis (quibus solum sufficiens sustentatio pro conservatione familiæ suæ debet assignari) idcirco in jure vocatur *legalis pars, legibus debita, legitima quarta Zoëf. in ff. de inofficioso testam. n. 100.* quia tamen instinctus naturæ rationalis parentes invitans ad relinquendam legitimam tolli non potest, idcirco dicitur *Cap. Raynurius de testam.* quod *legitima portio sit debita jure natura,* secus quod inclinet, ut nequeat justa ex causa hoc debitum negari, aut rationabili consuetudine abrogari, est ergo taxatio quoræ de lege civili, radicata tamen in naturali.

Resp. Ad quartum Primò ab ascendentibus tam à Matre, quam à Patre debetur legitima descendentibus liberis Masculis, & Fœminis etiam emancipatis, ac Religionem capace successionis professis (nisi præcesserit renuntiatio) non solum naturalibus, ac legitimis simul (illegitimis naturalibus non legitimatis, secus Canonice spuris, id est natis ex damnato coitu, debetur à Matre, secus à Patre, qui tamen penes hæreditatem relictam legitimis potest relinquere proli illegitimæ naturali unam unciam, hæc est, partem duodecimam honorum dividendam cum Matre superstite, in defectu autem legitimorum, si non vult instituere universalem heredem, prout potest, debet tamen instituere in duabus uncijs æqualiter dividendis cum Matre quia cum illa in his ab intestato de jure succedit *Patri Less. lib. 2. c. 19. n. 72.*

Molin, *tract. 2. Disput. 166. Conclus. 3.*) non solis inquam naturalibus & legitimis simul, sed etiam legitimis tantum, nempe adoptatis, aut arrogatis ab ascendente. In defectu filiorum, & filiarum debetur legitima nepotibus in locum parentum succedentibus, & sic deinceps. Haunold, *tract. 6. à n. 487.*

Nota ulterius primò, quòd renuntians hæreditati non eo ipso renuntiet legitimæ, quia uti dictum est, legitima non est pars, hæreditatis.

Secundò filia renuntians per statutum Successioni, non potest petere legitimam acceptâ dote ex generali regula: exclusio à successione ab intestato sit etiam exclusio à legitima in casu acceptæ dotis, secus istâ non acceptâ, aut acceptâ sed insufficiente pro alimentis.

Tertio si filia post juratam renuntiationem habet proles, & moritur ante Patrem cum accepta dote, proles ejus cum immediatis hæredibus avi, seu fratribus Matris suæ succedunt, in legitimam jure representationis, cui Mater non poterat renuntians præjudicare etiam jurejurando, nisi etiam renuntiet pro prole per 45. Veri. sed quid juris. At si filia Patri supervivit, nihil petere possunt, non jure proprio, ut clarum est, non etiam jure Matris accepta dote reliquum accrescit cæteris immediatis; his deficientibus jure proprio nepotes succedunt, proinde ijs materna renuntiatio non obest ita Haunold, *tract. 6. n. 488. & seq.*

Resp. Secundò ad quartum legitima à descendantibus debita ascendentibus est universaliter triens, eo quòd moraliter sit impossibile, ut plures sint quam quatuor ascendentes unius descenden-

tis, è contra est possibile, ut sint plures descendentes unius ascendentis quàm quatuor, idcirco tunc est legitima non tantum triens, sed etiam semis.

Hæc occasione sciendum est pro intelligentia juris Cæsarei, & veterum Legistarum ex Molin, *Disp. 158. n. 4.* quòd apud eos universa hæreditas dividebatur in partes duodecim æquales, quas uncias appellabant, igitur tota hæreditas constat duodecim uncias, omnes simul sumptas complectitur as, id est vocant affem; plures uncias, seu assis partes peculiaribus vocibus significant: sic uncia cum dimidia dicitur sexcunx; sextans significat duas uncias, seu sextam partem assis, quadrans autem tres, triens quatuor &c. quatuor uncias, id est, tertiam partem assis; quincunx quinque uncias, semis sex uncias; septunx septem; bes 8. dodrans 9; dextans 10; decunx 11. ita habetur Instit. §. hæreditas juncta glossa ibidem.

Ex his Colligitur Primò quòd filia generalibus terminis renuntians paternæ hæreditati possit petere legitimam, nisi etiam hanc expresserit, quia legitima ut dictum est non est pars hæreditatis formaliter sumptæ sed bonorum per Respon. ad secundum, unde filius repudiatâ hæreditate potest consequi legitimam, Haunold. *n. 485.*

Colligitur secundò fœminæ acceptâ competente dote non possunt petere legitimam, ubi per statutum excluduntur à Successione in favorem Masculorum, quia juxta generalem regulam exclusio à Successione ab intestato non debetur legitima Haunold. *n. 488.*

Quæritur secundò quo tempore debeat? an constitui possit in re singulari? an in usufructu? an in bonis Emphy-

teu-

reuticis? an admittat gravamen? *Resp.* ad Primum non deberi ante mortem, unde licet Pater sua prodigat, secundum pleròsque filius nequit agere in vita Patris pro obtinenda legitima, competente enim remedio Ordinatio non est deveniendum ad extraordinarium, medium autem Ordinarium est, ut per Magistratum Patri interdicitur bonis, est horum curator detur, unde cum Professio Patris in Ordine incapace successionis æquivalet secundum omnes morti naturali, post eam filius agere potest pro legitima, quod Canonista ampliant contra multos Civilistas, etsi proficatur in Ordine capaci successionis, quia etiam tunc Pater pro mortuo habetur Haunold, n. 514. Sanch. *Lib. 7. Mor. c. 10. n. 3. ex c. cum simus de Regular. ibi, & bona paterna que ipsi ex successione proveniunt, postulare.* Nec est verum tunc Patrem in eo casu fuisse mortuum, idem enim non dicitur in textu, Idem tamen Sanch. n. 2. vocat sententiam probabilissimam quæ negat, quod legitima tunc sit debita ante mortem naturalem Patris, hoc autem superflite legitima non debetur, *L. 1. §. Impuberi ff. de collectione bonor.* Non obstat relatum c. cum simus, quia non constat Patrem tunc vixisse. Utraque opinio est probabilis, At loquendo de Patre in Societate JESU emittente vota biennialia, cum retineat bonorum Dominum, non debetur legitima ante Professionem, Sanch. n. 6.

Resp. Ad secundum affirmativè: dummodo res æquivalet legitimæ sita que ejus utilitatis cum alijs rebus hæreditarijs nequè loco periculoso, aut rixoso, vel potenti vicino accola, neque ha-

beat onera annexa meritò filio ingrata ita communis apud Haunold. n. 521.

Resp. Ad tertium negativè, etsi ususfructus sine proprietate relictus æquivalet legitimæ seu parti tertie bonorum *Novella 18. c. 3* prope finem ibi; *non licebit &c.* legitima enim sine onere & in Substantia Patris est relinquenda, id est, Substantia paterna debet in individuo, & sine gravamine ad filium pervenire vide Haunold. à n. 523.

Resp. Ad quartum affirmativè si res Emphyteutica sit hæreditaria, secus si non sit hæreditaria ita Haunold. *tract. 6. n. 530. & tract. 9. n. 575.* Hæreditaria est, quæ est concessa pro quibusvis hæreditibus atiam non descendentibus, non hæreditaria dicitur concessa pro filijs, & descendentibus, talis Emphyteusis dicitur concessa ex pacto, & providentia. Ratio primi est, quia tale bonum hæreditarium est instar boni patrimonialis, si ve allodialis sed in hoc potest constitui legitima. Ratio secundi est, quod tale bonum non sit profectitium à Patre, sed adventitium, id est adveniat à Domino directo.

Resp. Ad quintum gravamen, quod inest rei non obest legitimæ, E. g. fundus habens servitutem realem, dummodo propter annexum onus fundus secundum proprietatem, & utilitatem filio cessus minus æstimetur. Cætera verò onera jure hodierno rejiciuntur & habentur pro adjectis, ut si in duobus filijs unus alteri substitueretur reciproce, & unus alteri post mortem cedat legitimam tanquam fidei Commissum, aut si filius universalis hæres institueretur, uxori verò legaretur ususfructus ad vitæ tempus, legatum

gatum non valeret quoad quotam legitimam commensuratam & sic filius haberet in ea etiam usufructum, *Auth. novissima Cod. de inofficioso testamento* in fine, ibi: *cujus portionis corrigens legem 37 ff. de usufructu per legatum relictum oppositum statuentem.*

Unde ubi ex statuto dos est loco le-

gitimæ, ea debet esse immunis ab onere, quapropter si dori tunc adjiceretur hæc conditio *si nupsit* ea non esset differenda in eventum nuptiarum, *Haunold. n. 534.* nec valeret ista, *si filia decesserit sine prole, dos revertatur ad testatoris heredes.* Responsum totum est *Haunoldi tract. 6. à n. 531.*

§. VI.

An Professus aut exheredatus, aut renuncians hereditati augeat, aut minuat legitimam.

Hujus §. explicationem vide in n. 409.

§. VII.

Quorum bonorum Filij sint Domini, & quid circa ea possint?

114. **U**T intelligatur hoc genus Domini, quadruplex Theologum Juristis distinguunt filiorum peculium sic dictum à pusilla substantia, quæ si acquisita, est in Castris aut intuitu Militiæ, dicitur peculium Castrense; ad quod ex speciali Constantini Imperatoris Privilegio revocatur comparata in Palatio Regis ab Aulicorum obsequium suam industriam aut parsimoniam, ut largitate Principis; si est acquisita ex publico officio ut judicis, Assessoris, Medici (secus acquisita per artem Mechanicam *Leg. unic. Cod. de inoffic. Testamento*) aut in electricatu &c. dicitur quasi Castrense, idest,

gaudet privilegio Castrensi: si est acquisita extra hos titulos, nec primario intuitu Patris, nec ab ipso Patre, sed advenit ex jure hereditatis lineæ maternæ, ex donatione, industria, labore, artificio, fortuita inventione, negotiatione cum pecunia mutuo data à Patre, aut ex donatione antidotali aut remuneratoria, vocatur adventitium; demum acquisita principaliter intuitu Patris, aut ex rebus, & Substantia Patris, ut si negotietur pecuniam Patris non mutuo accepta, proinde nomine Patris est peculium profectitium.

Dico